OLIVER PILIĆ

TRANSFORMACIJA PODOBE

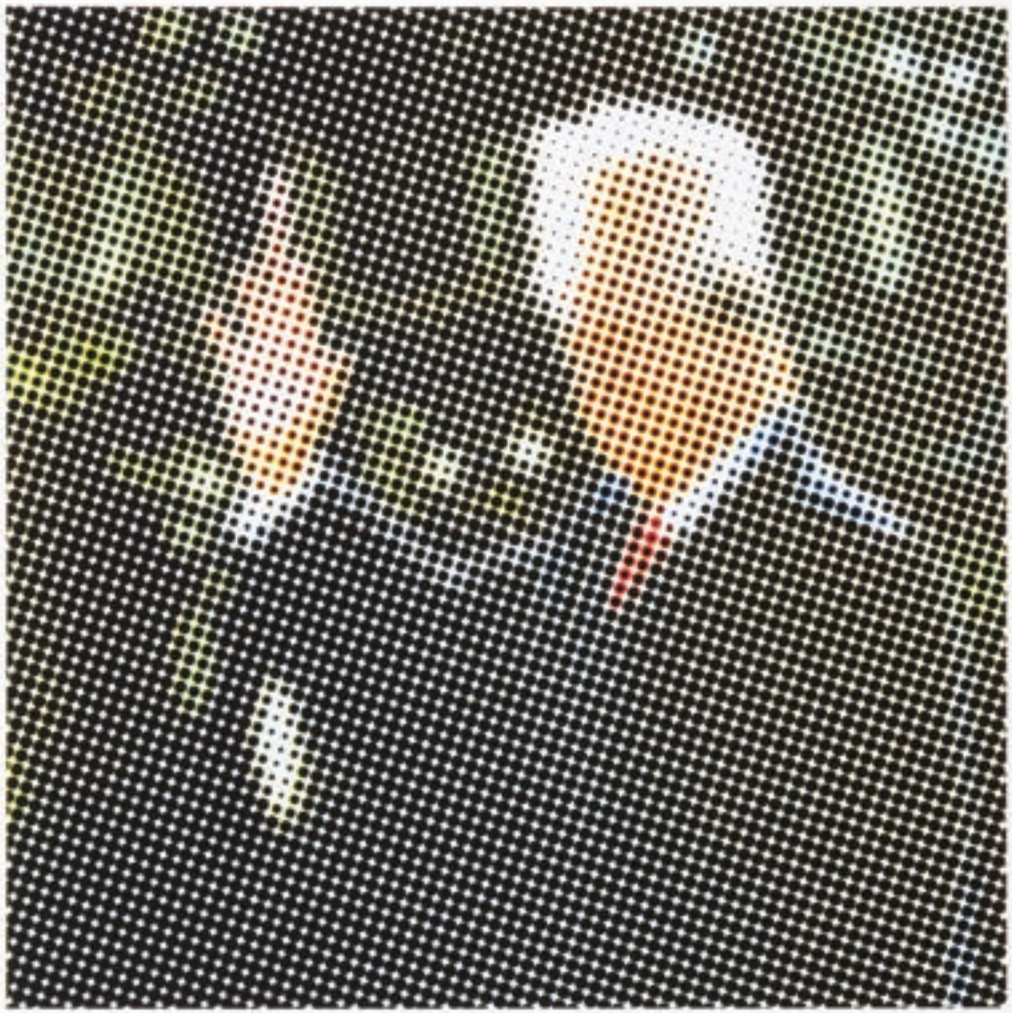

Brez naslova (točke), sitotisk, 72 x 52 cm, 2024, Foto: Jaka Babnik. arhiv MGLC

Umetniška praksa Oliverja Pilića izhaja iz intenzivnega in dolgotrajnega ukvarjanja s podobami, ki krožijo v javnem prostoru. Njegovo delo temelji na zbiranju fotografij iz medijev, arhivov in vsakodnevnega vizualnega okolja. Te podobe so pogosto povezane z družbenimi, političnimi ali kulturnimi dogodki in nosijo v sebi specifičen kontekst časa, v katerem so nastale. V Pilićevi praksi fotografija ni razumljena kot stabilen dokument realnosti, temveč kot material, ki ga je mogoče premakniti, raztegniti, preoblikovati in ponovno interpretirati.

Ključen trenutek njegovega ustvarjalnega procesa se zgodi že v fazi digitalnega zajema podobe. Fotografijo umetnik med skeniranjem zavestno premika, s čimer vpliva na način, kako naprava beleži sliko. Nastajajo zamiki, raztegi in nepravilnosti, ki spreminjajo razmerje med časom in prostorom znotraj same podobe. Ta proces ustvari vizualni prehod med izvorno fotografijo in novo, transformirano sliko. Podoba, ki je bila prvotno namenjena hitremu medijskemu kroženju, se tako znajde v drugačnem časovnem režimu. Iz digitalnega zapisa se nato prenese v grafične tehnike, predvsem lesorez in sitotisk, kjer dobi novo materialno dimenzijo. Rez v les, ponavljanje linij in fizični odtis matrice na papirju ustvarijo otipljivo strukturo, ki poudarja čas, vložen v nastanek dela, ter razkriva proces prehajanja med mediji.

Razstava v Galeriji Velenje ponuja vpogled v različne segmente tega raziskovanja. Spodnji del galerijskega prostora je namenjen izboru več kot dvajsetih grafičnih del, ki izhajajo iz raznolikih motivov sodobnega sveta. Podobe, ki jih umetnik transformira, pogosto nosijo sled političnih dogodkov, medijskih ikon ali simbolnih prizorov, vendar jih proces manipulacije postopoma oddalji od njihovega prvotnega pomena. Preko raztegov, zamikov in ritmičnih linij se motivi razgradijo in hkrati na novo sestavijo. Rezultat so podobe, ki delujejo kot fragmenti kolektivnega vizualnega spomina.

V teh delih se prepletajo različni vizualni ritmi: goste vertikalne linije, ki spominjajo na mehanično branje skenerja, razpršene točke svetlobe, ki ustvarjajo občutek pulziranja površine, ter zaporedja podob, ki delujejo skoraj kot zamrznjeni kadri iz gibljive slike. V nekaterih delih se motiv razdeli v več zaporednih variant, kar ustvarja občutek časovne sekvence in ponavljanja. Drugje se podoba raztopi v skoraj abstraktno polje linij in tonov. Skupaj ta dela oblikujejo prostor, kjer podoba ni več zgolj reprezentacija dogodka, temveč sled procesa, v katerem se srečajo digitalni zapis, ročni rez in materialni odtis.

Poseben poudarek razstave je v zgornjem delu galerije, ki se osredotoča na razmislek o politični moči, zgodovinskih podobah oblasti in njihovem ponavljanju skozi čas. Ta prostor je zasnovan kot nekakšen refleksivni ambient, v katerem se grafike dopolnjujejo z besedilnimi fragmenti in mislimi, zapisanimi na stenah. Ti zapisi ne ponujajo enoznačnih razlag, temveč ustvarjajo mrežo idej o oblasti, ideologiji in kolektivnem spominu.

Ko obiskovalec vstopi v zgornji prostor, se pogled najprej ustavi na veliki grafiki Napoleona, postavljeni na osrednjo steno prostora. Podoba deluje monumentalno in skoraj ikonično. Figura je frontalna, poudarjena s kontrastom med temnim ozadjem in svetlejšim obrazom ter rokami. Vertikalne linije, značilne za Pilićev lesorez, ustvarjajo občutek raztezanja in rahlega premika, kot da bi se zgodovinski portret znašel v procesu razgradnje. Napoleon je v evropski zgodovini pogosto razumljen kot simbol ambicije, imperialne moči in radikalne transformacije političnih sistemov. Njegova figura nosi idejo vladarja, ki je z vojaško in politično močjo preoblikoval kontinent, hkrati pa vzpostavil model oblasti, ki se je skozi zgodovino vedno znova ponavljal v različnih oblikah. V grafiki se ta zgodovinska figura ne pojavi kot triumfalni portret, temveč kot razpokana podoba moči, ki razkriva svojo konstrukcijo.

Na nasprotni steni je postavljena lesena matrica te grafike. Gre za ploščo, v katero je umetnik z rezilom vrezal celotno podobo, iz katere je nato nastal odtis na papirju. Ta postavitev ustvarja zanimivo razmerje med izvorom in rezultatom. Matrica deluje kot negativ podobe, kot zrcalna struktura, v kateri je slika prisotna v obratni obliki. V dialogu z odtisom razkriva proces nastanka grafike in poudarja materialnost samega dela. Gledalec se znajde med dvema podobama istega motiva: eno, ki se pojavi kot končni odtis, in drugo, ki razkriva sled rezanja, praznine in odstranjene materije. Ta dvojnost odpira vprašanje o razmerju med izvorom in reprodukcijo, med podobo in njenim odtisom, med prisotnostjo in odsotnostjo.

Nasproti matrice je postavljena grafika Josipa Broza Tita, ki jo je umetnik ustvaril posebej za razstavo v Galeriji Velenje. Motiv izhaja iz fotografije spomenika Titu, ki stoji v mestnem prostoru Velenja. Avtor je izbral fotografijo, ki je posneta na način, da ustvarja dvoumnost: zaradi kadra in reza slike ni jasno razvidno, ali ima kip glavo ali pa je ta odstranjena. Ta dvoumnost se navezuje tudi na dejanski incident, ko je bila glava spomenika v preteklosti poškodovana oziroma odrezana. Fotografija je zato zarezana tako, da gledalec ne more z gotovostjo razbrati, ali je figura prikazana v svoji celoti ali v stanju poškodbe.

Prav ta negotovost postane izhodišče za grafično interpretacijo. V lesorezu se figura pojavi kot nekoliko izmuzljiva prisotnost, kjer meja med prisotnostjo in odsotnostjo postane nejasna.

Ta ambivalenca odpira prostor za razmislek o zgodovinskem spominu in načinu, kako družbe ohranjajo, reinterpretirajo ali preoblikujejo podobe političnih voditeljev. Tito je v zgodovini nekdanje Jugoslavije predstavljal simbol politične moči in ideološkega sistema, ki je zaznamoval več desetletij skupnega prostora. Njegova figura je bila prisotna v številnih javnih podobah, spomenikih in reprezentacijah, ki so utrjevale idejo voditelja kot osrednje figure političnega sistema. V Pilićevi grafiki se ta podoba ne pojavi kot afirmacija, temveč kot odprto vprašanje. Nejasnost figure, rahlo raztapljanje oblike v mreži linij in senc ustvarjajo občutek distance, kot da bi se podoba oblasti znašla v procesu razgradnje ali ponovnega premisleka.

Zgornji prostor razstave tako vzpostavlja dialog med dvema zgodovinskima figurama, ki sta vsaka v svojem času simbolizirali različne oblike politične moči. Napoleon in Tito nista predstavljena kot herojska lika, temveč kot vizualna znaka sistemov, ki so oblikovali družbene strukture, ideologije in kolektivni spomin. Njuna prisotnost v prostoru galerije deluje kot opomnik na ponavljanje zgodovinskih modelov oblasti in na način, kako se podobe moči skozi čas reproducirajo, reinterpretirajo ali razgrajujejo.

Celotna razstava tako deluje kot raziskovanje transformacije podobe na več ravneh. Na eni strani gre za materialno transformacijo fotografije v grafiko, za proces prehoda med digitalnim zapisom in ročnim rezom. Na drugi strani pa za transformacijo pomena: podoba, ki je bila nekoč del medijskega toka ali politične reprezentacije, postane predmet premisleka. V prostoru galerije se zato ne srečujemo le z grafikami, temveč z vprašanjem, kako podobe nastajajo, kako delujejo in kako se njihov pomen spreminja skozi čas.

Matic Veler

Napoleon, lesorez, 200 x 100 cm, 2025. Foto: Jaka Babnik. arhiv MGLC

Razširitev časa, lesorez, 200 x 100 cm, 2024. Foto: Jaka Babnik. arhiv MGLC

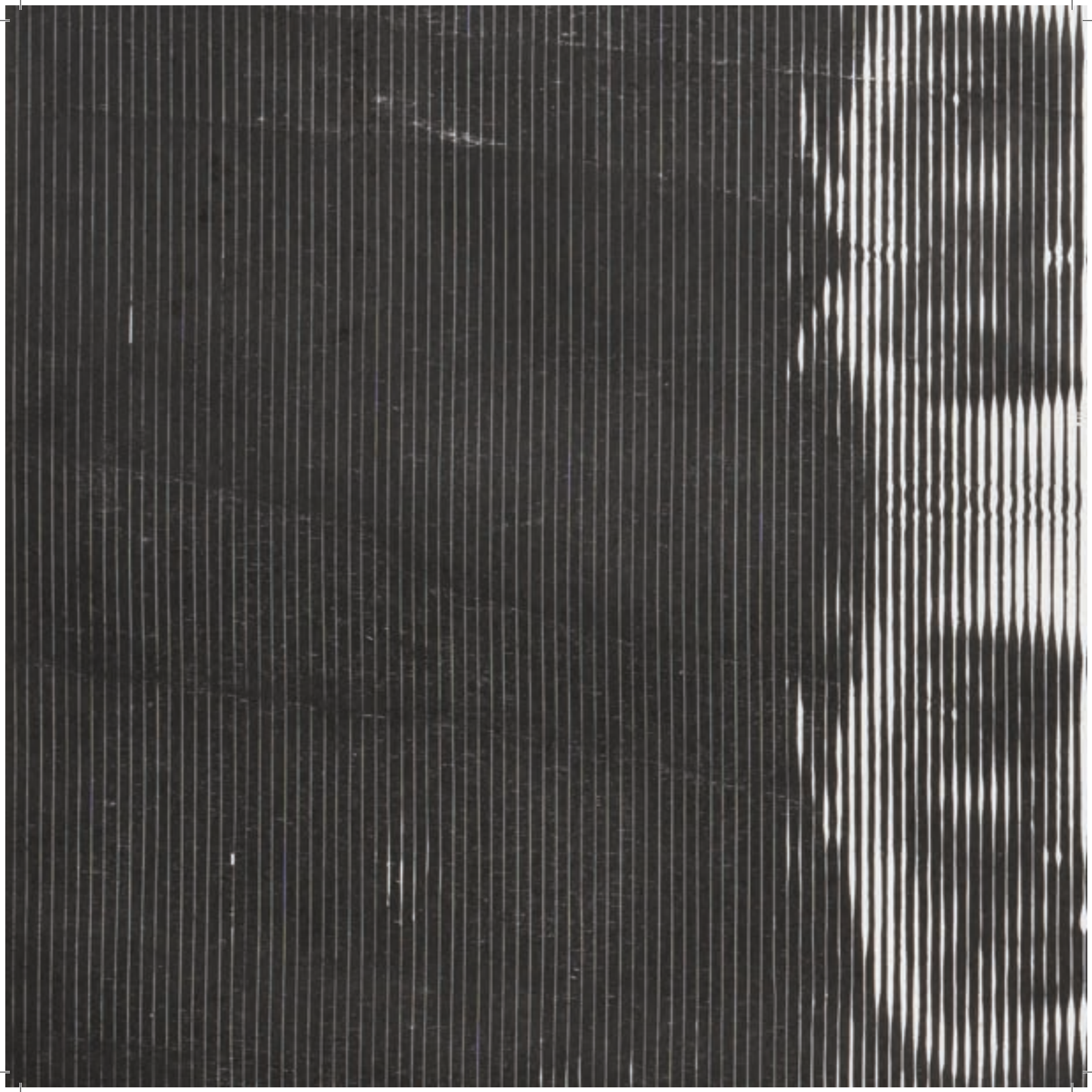

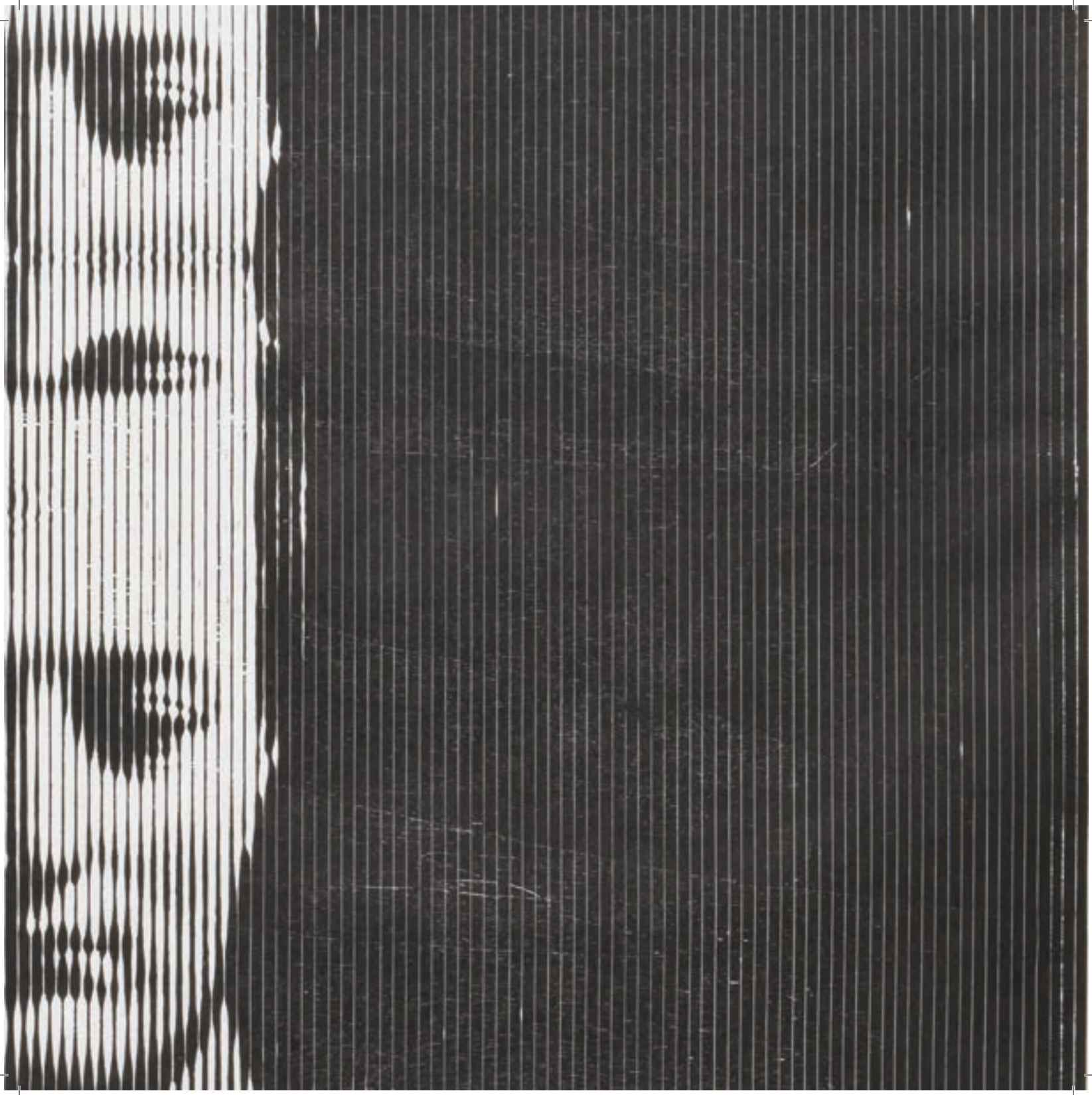

Skica za Tita, 2026

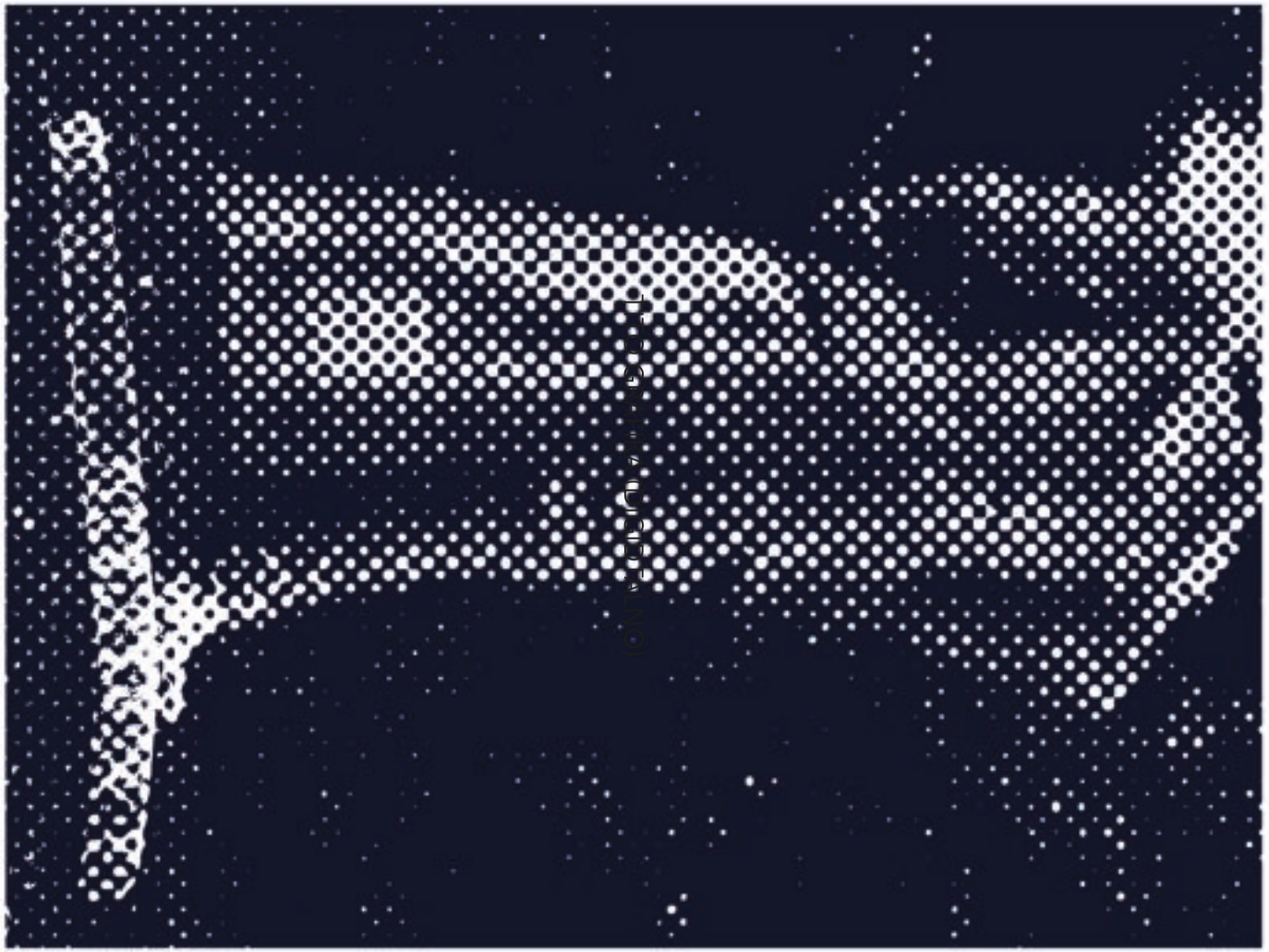

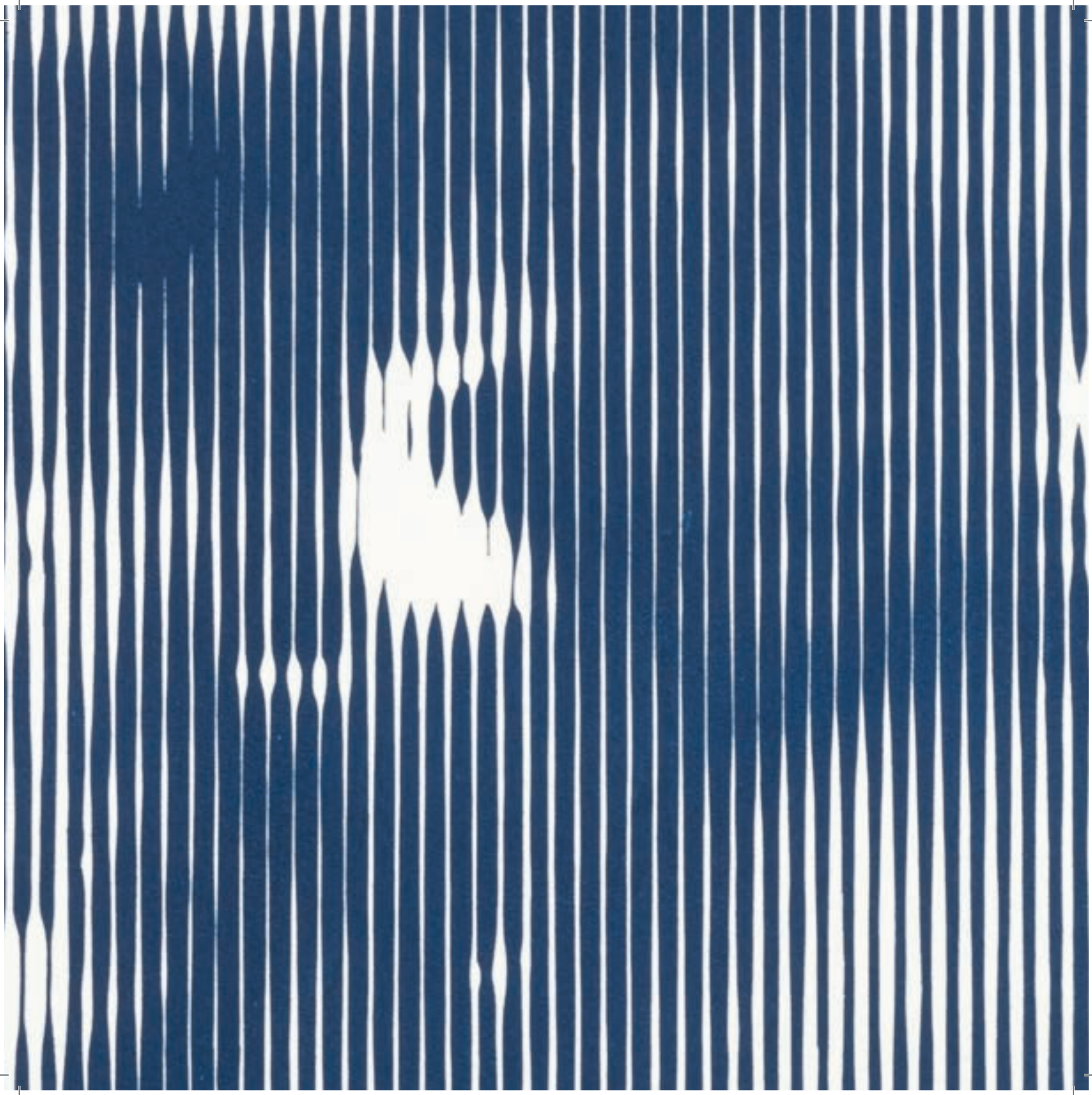

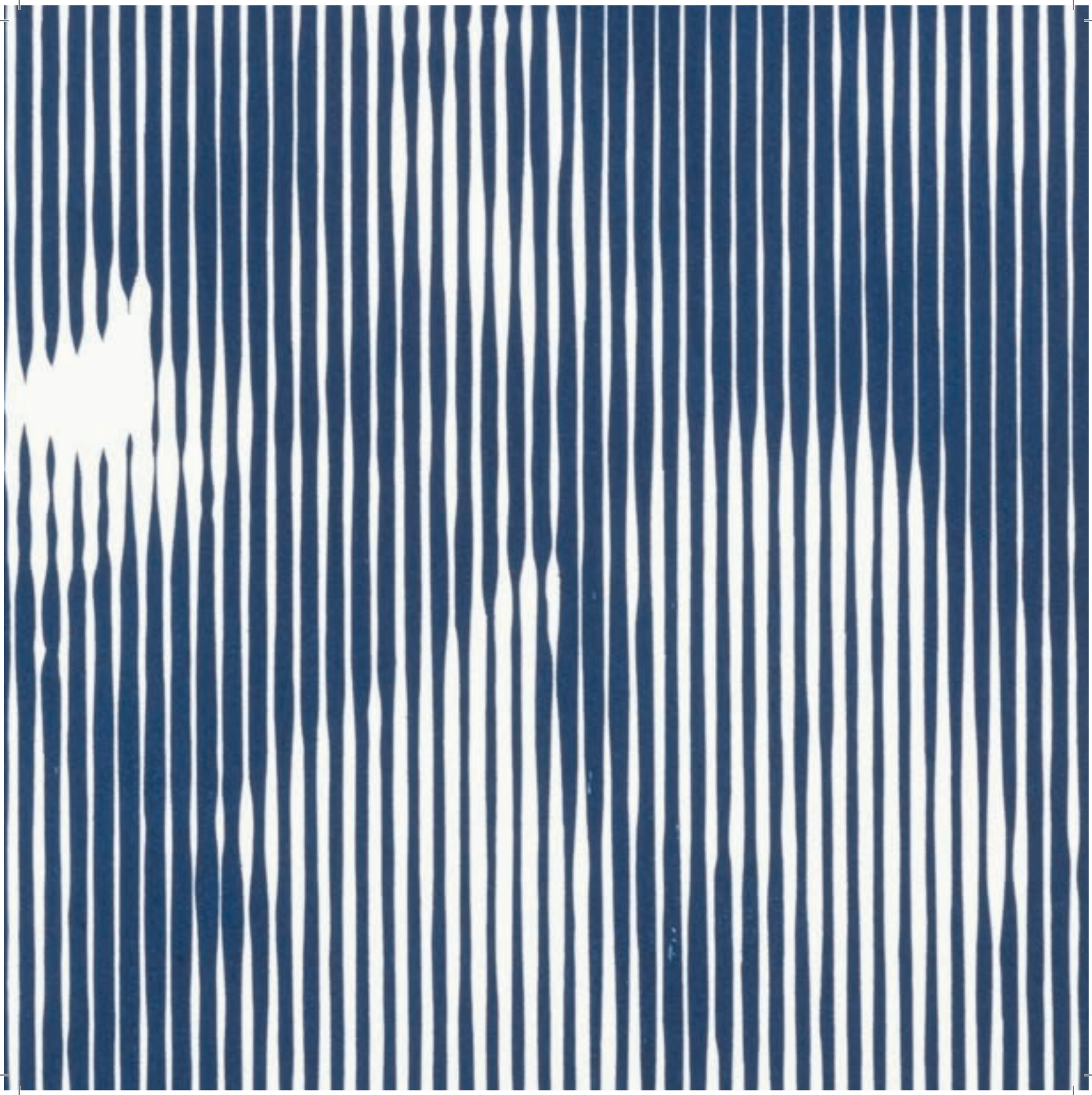

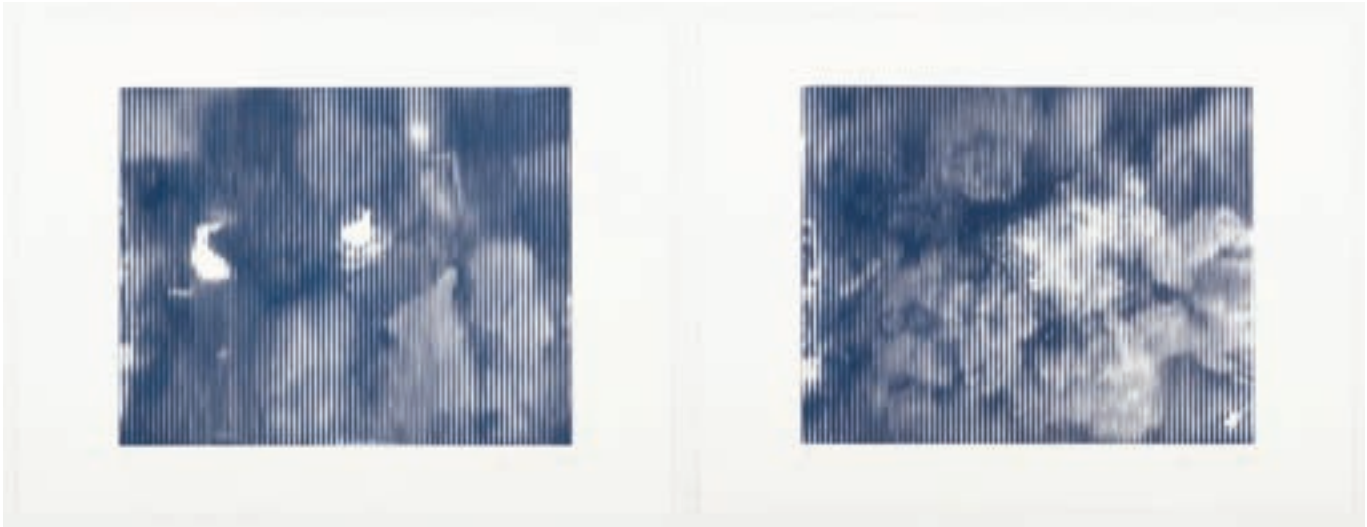

Sekvenca #1–#8, lesorez, 50 x 65 cm, 2024, Foto: Jaka Babnik. arhiv MGLC

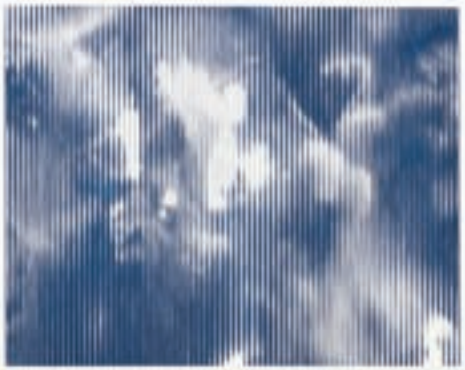

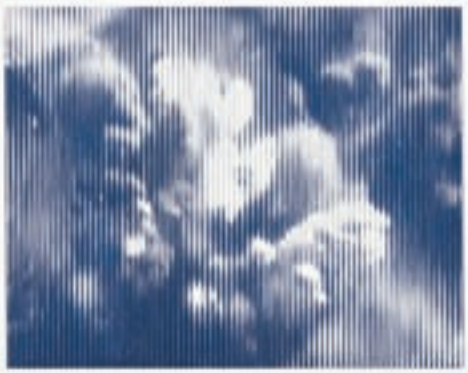

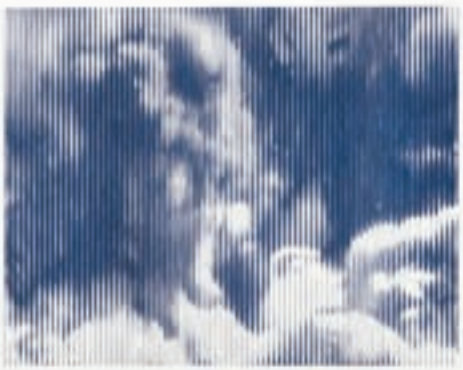

Žitno polje (točke), barvni lesorez, 65 x 50 cm, 2025

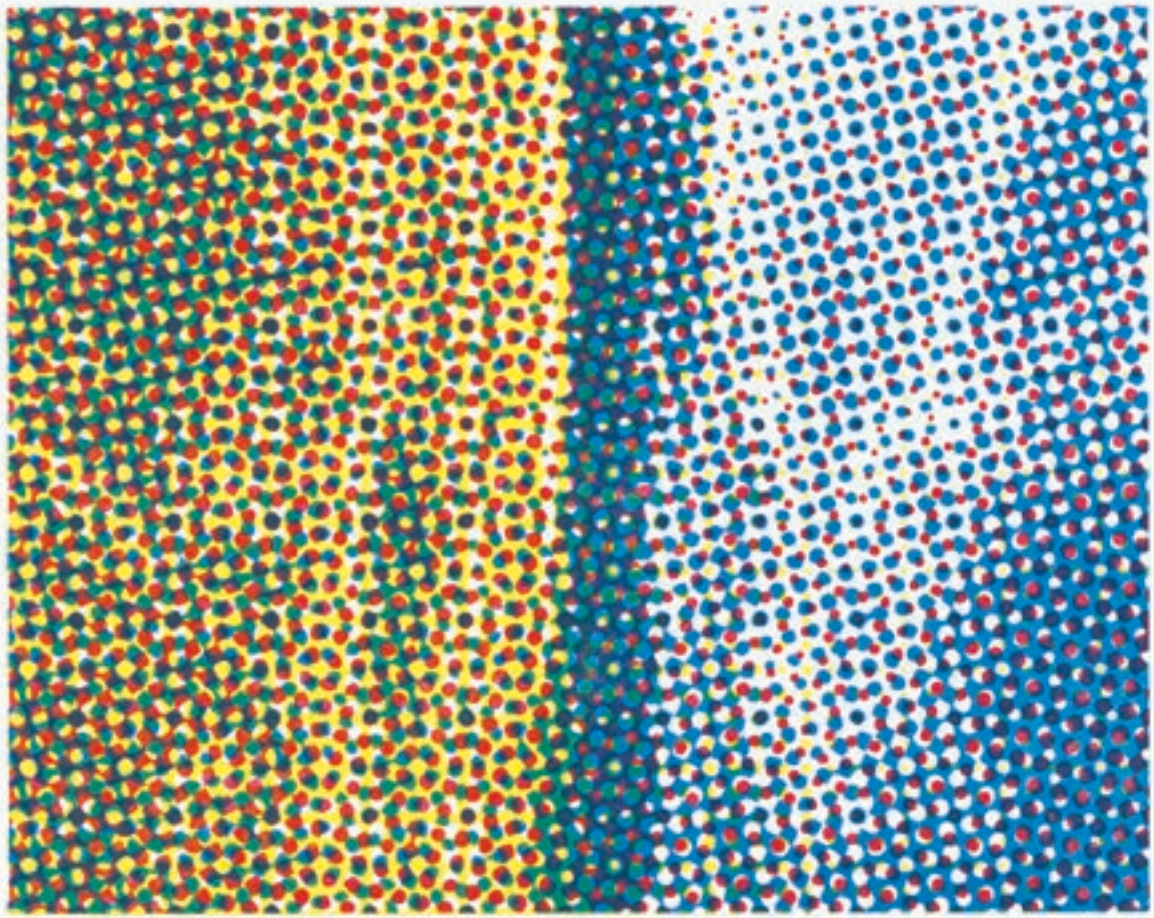

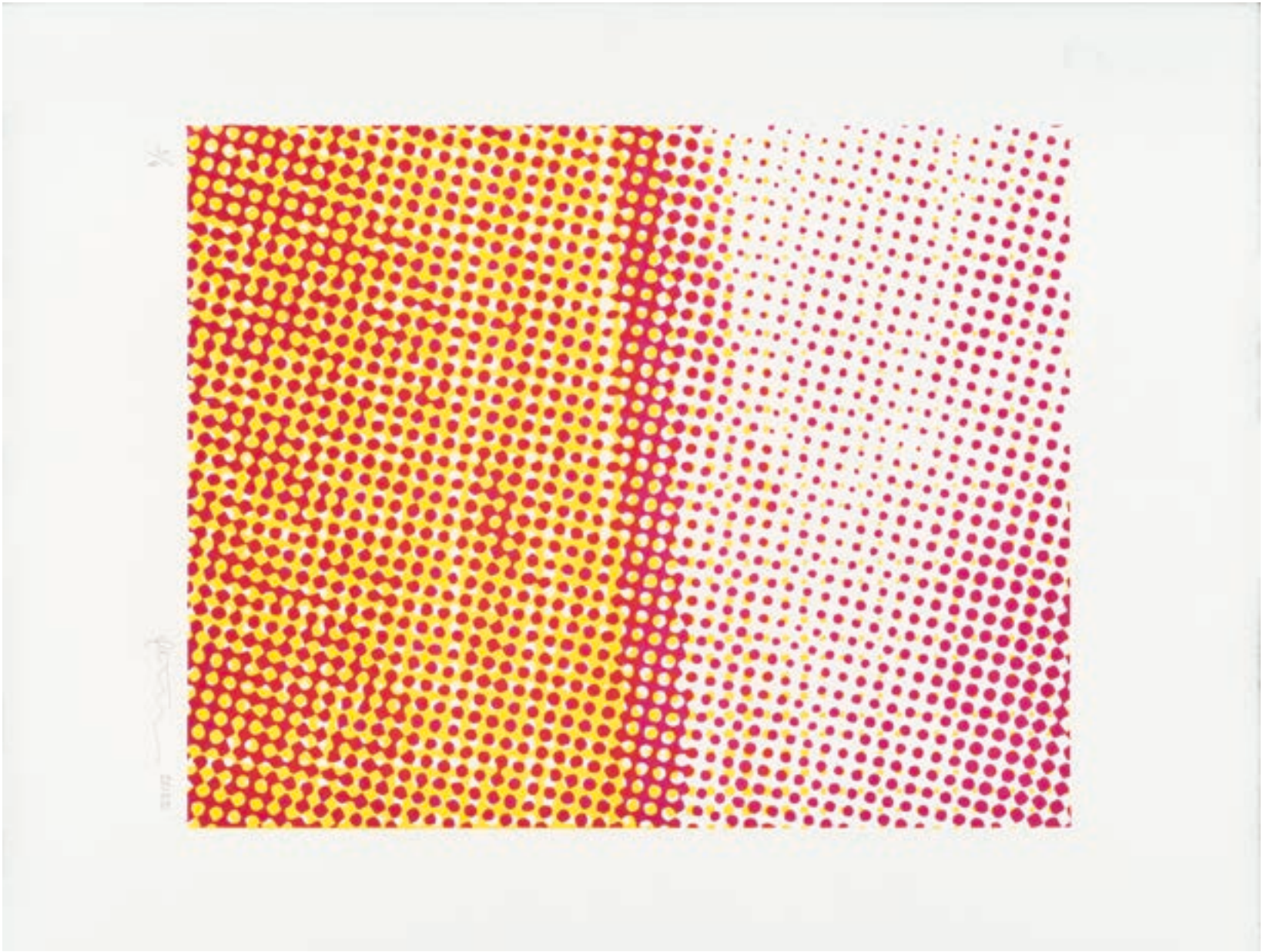

Rdeča pokrajina (točke), barvni lesorez, 65 x 50 cm, 2025

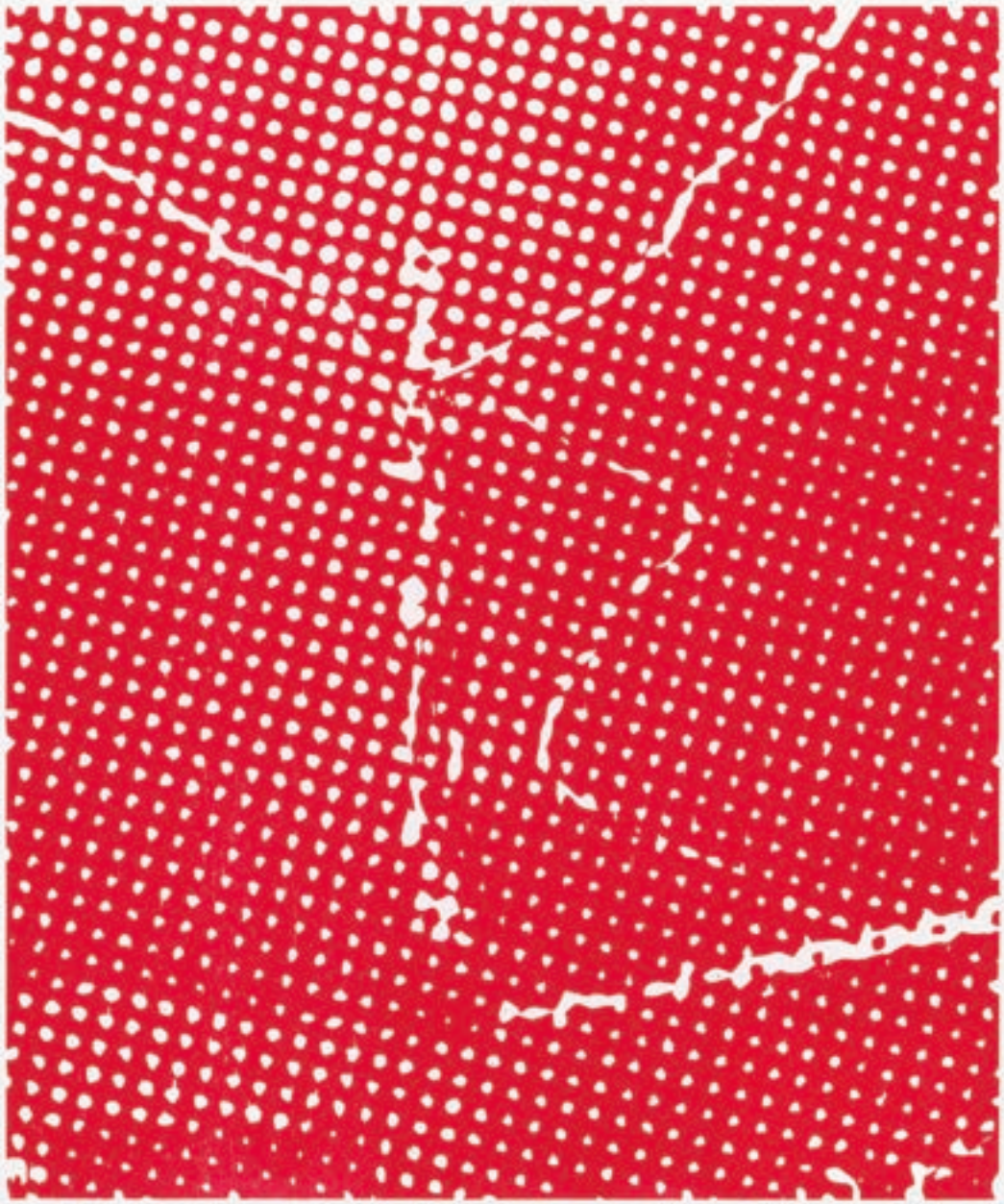

Naj bo luč (točke), lesorez, 53 x 47, 2025

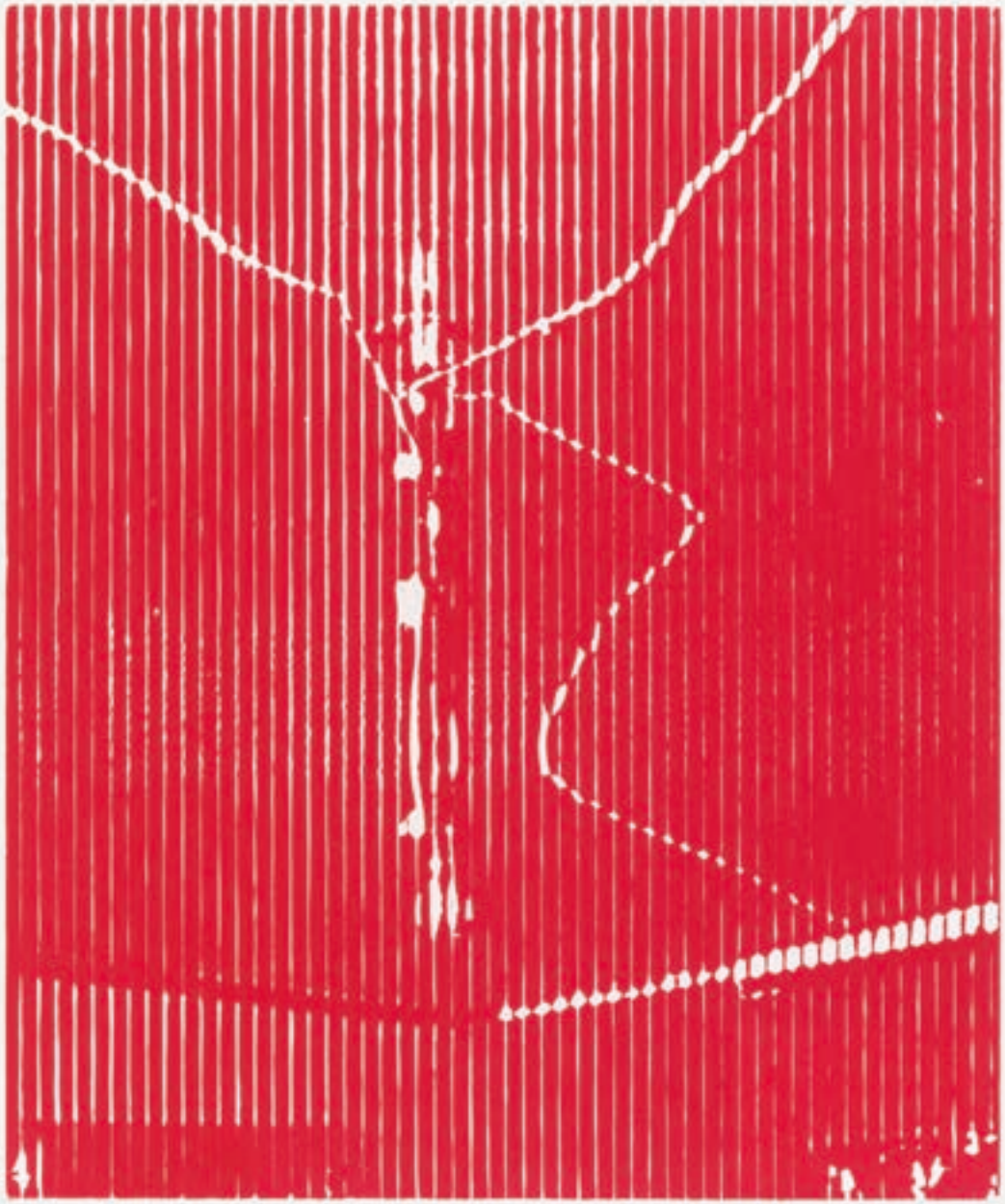

Naj bo luč (linije), lesorez, 53 x 47 cm, 2025

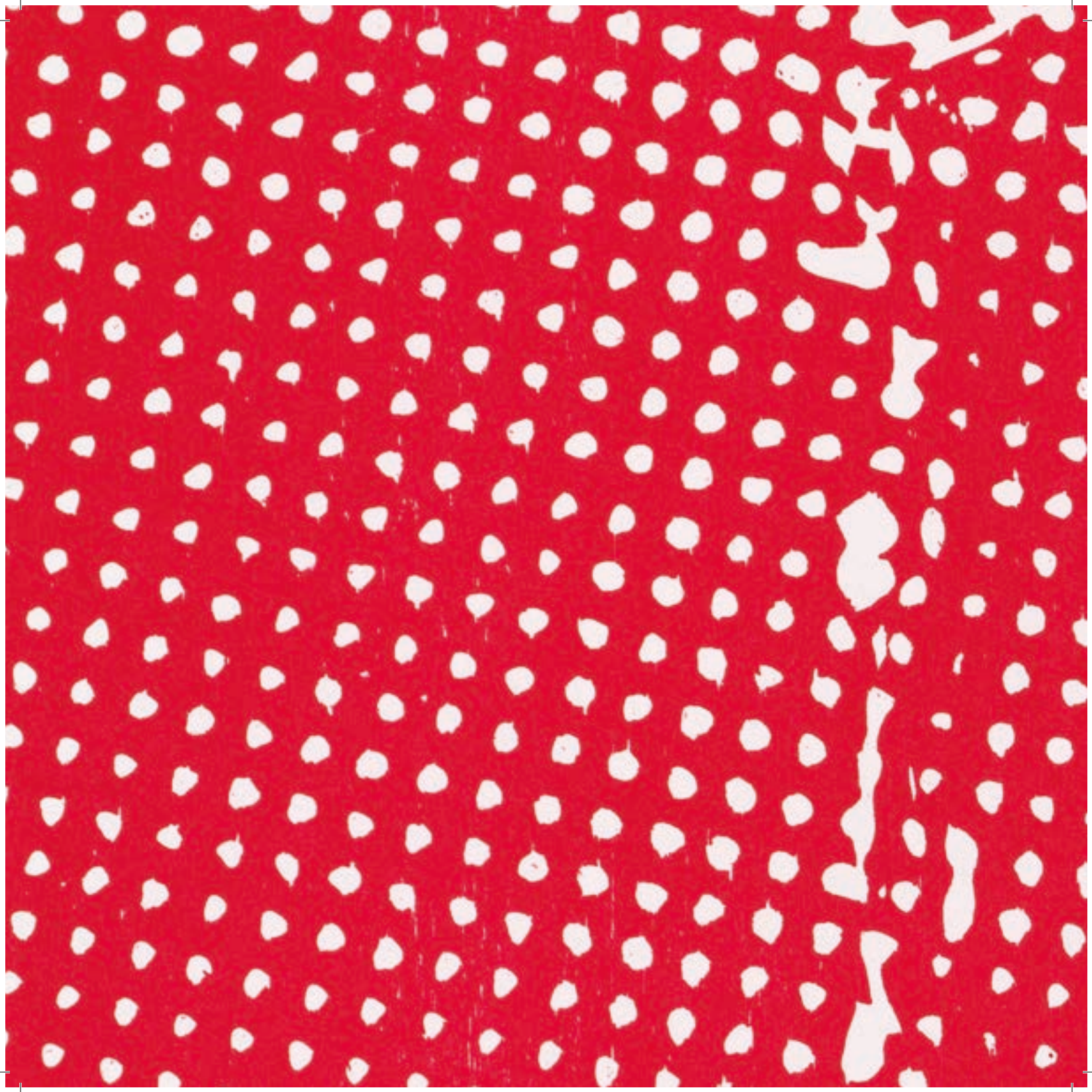

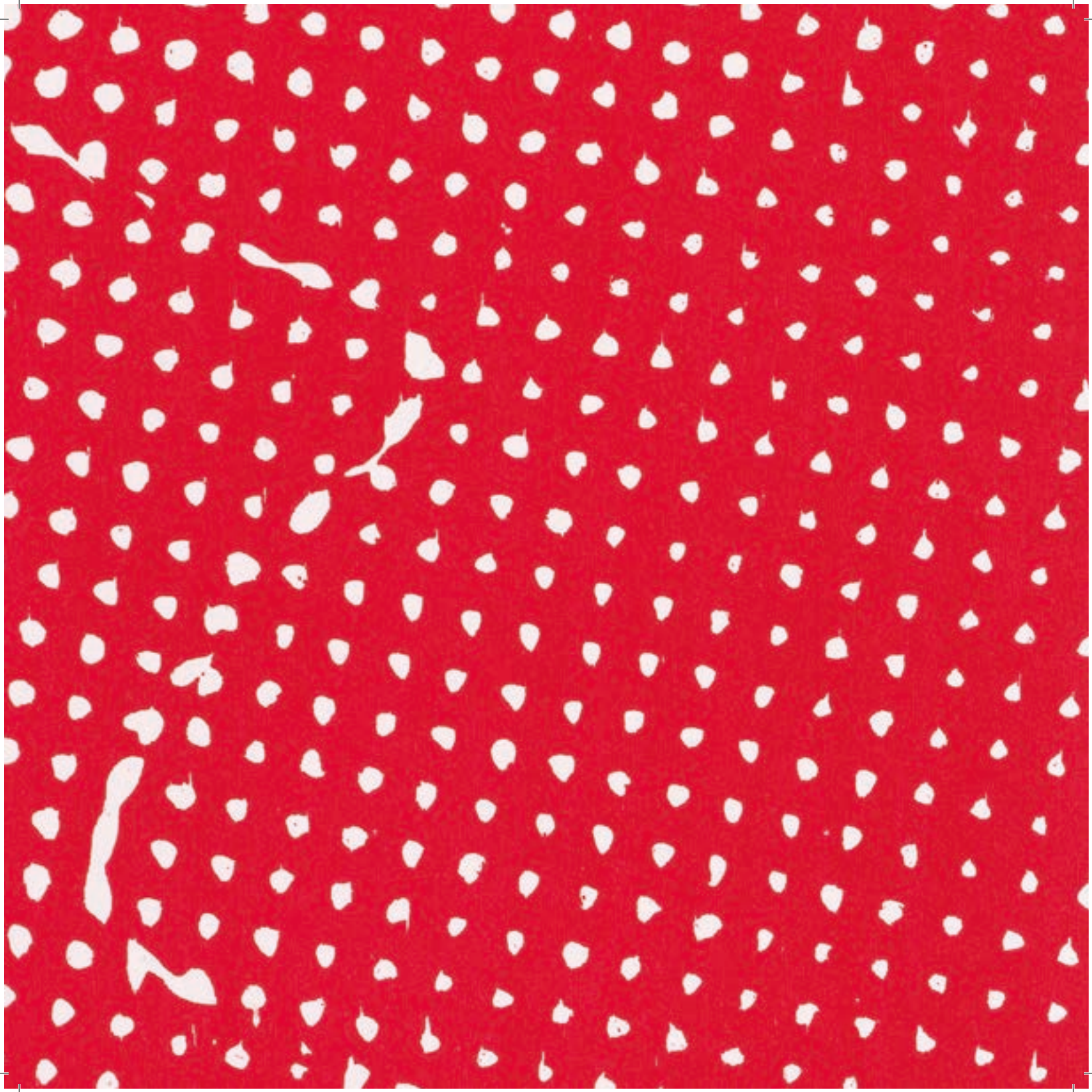

Oliver Pilić

Oliver Pilić (1978, Ljubljana) je diplomirani vizualni umetnik, ki deluje na področju sodobne grafike, predvsem lesoreza, risbe, instalacije in fotografije. Po študiju na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu in Akademiji za vizualne umetnosti (A.V.A.) v Ljubljani je svoja dela predstavil na številnih razstavah doma in v tujini ter prejel več pomembnih priznanj na področju grafike. Njegovo ustvarjanje se osredotoča na raziskovanje vizualnih struktur, transformacijo podobe in eksperimentiranje z različnimi mediji sodobne umetnosti. Dela Oliverja Pilića so vključena v številne javne in zasebne zbirke.
Živi in dela v Kamniku v Sloveniji.

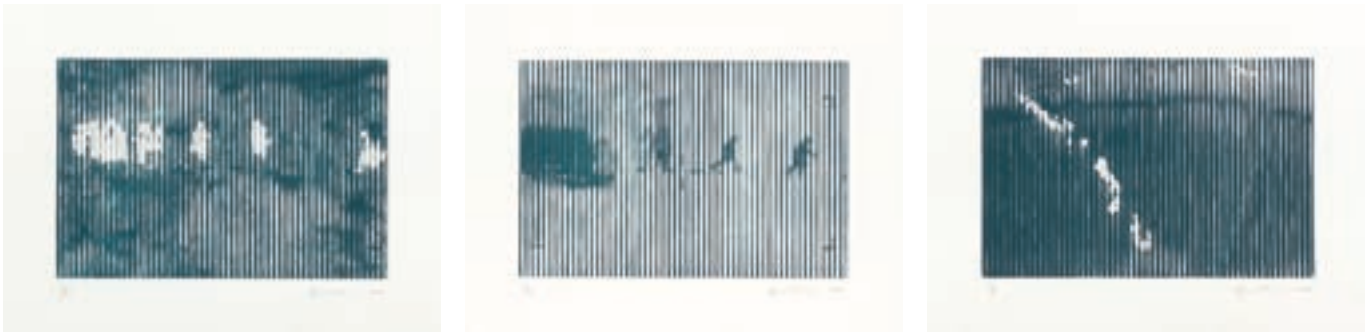

Mejni prehod 1–6, lesorez, 30 x 40 cm, 2023

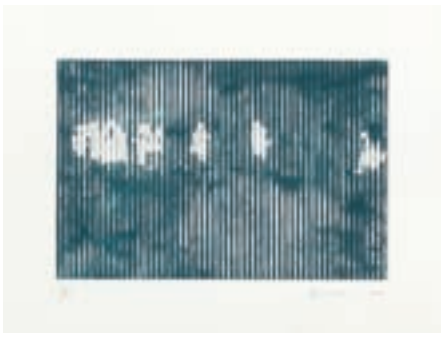

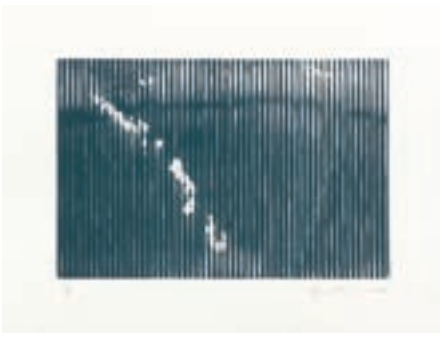

Galerija Velenje
19. 3.–18. 4. 2026

V sodelovanju z MGLC
- Mednarodni grafični likovni center, Ljubljana

Izdal: Festival Velenje - Galerija Velenje
Zanj: Barbara Pokorny
Besedilo: Matic Veler
Kustos razstave: Matic Veler
Fotografije: Jaka Babnik (arhiv MGLC, osebni arhiv)
Jezikovni pregled: Katarina Rošer
Oblikovanje: Peter Žagar
Naslovnica: Napoleon, lesorez, 200 x 100 cm, 2025
Tisk: Silveco d.o.o.
Naklada: 250

GALERIJA VELENJE

Festival Velenje

MESTNA OBČINA VELENJE
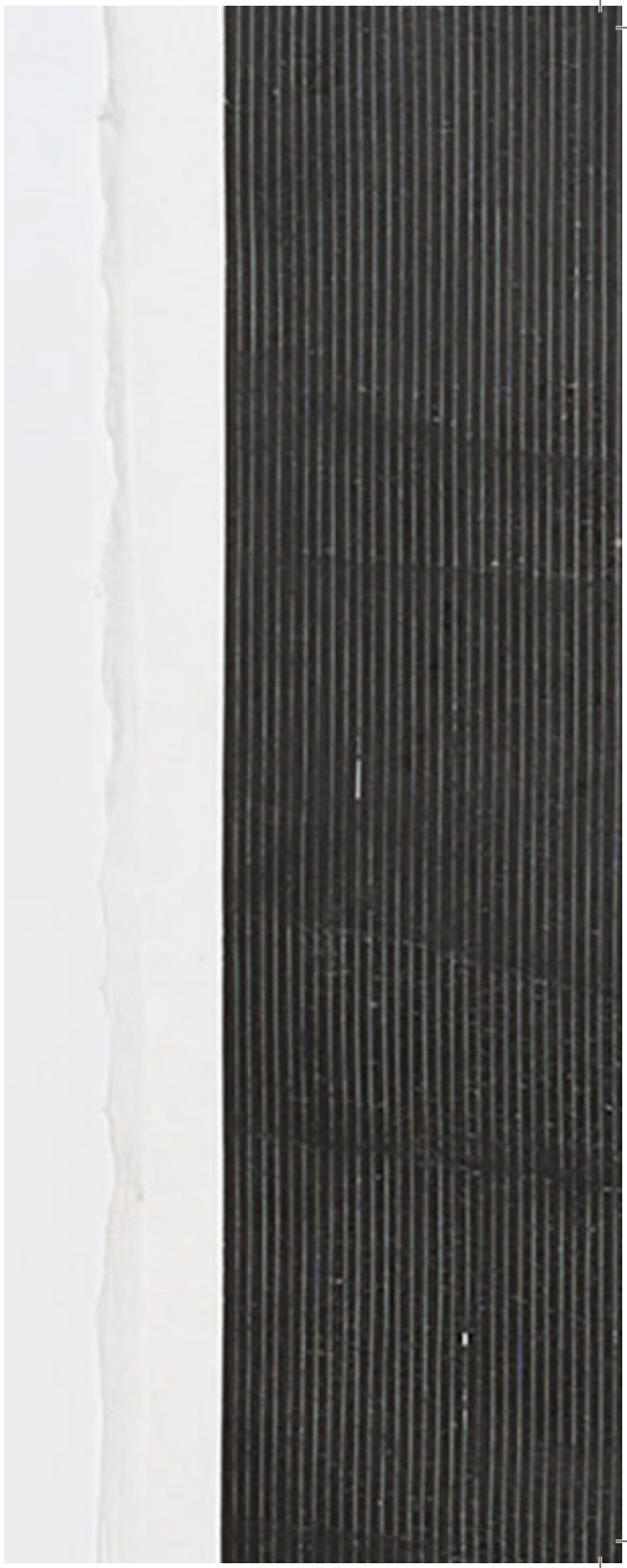
MGLC